

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา อำเภอมืองนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยได้รับกำหนดขั้นตอนการศึกษาคือ กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดทำข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การศึกษาภาคสนาม

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาสภาพการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา อำเภอมืองนครศรีธรรมราช ใน 3 ด้านคือ

ด้านความเข้าใจสิทธิและบทบาททางการเมืองการปกครอง

ด้านการแสดงบทบาททางการเมืองการปกครอง

ด้านปัญหาอุปสรรคการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง

โดยการศึกษาภาคสนามครั้งนี้ใช้พื้นที่ 9 หมู่บ้าน ของตำบลกำแพงเขา อำเภอมืองนครศรีธรรมราช ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านสวนพล หมู่ที่ 2 บ้านนาโหนด หมู่ที่ 3 บ้านย่านซื่อ หมู่ที่ 4 บ้านชัน หมู่ที่ 5 บ้านดินนา หมู่ที่ 6 บ้านกลาง หมู่ที่ 7 บ้านห้วยปราง หมู่ที่ 8 บ้านหวด หมู่ที่ 9 บ้านหนองลูง

2. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา อำเภอมืองนครศรีธรรมราช จากตัวแปรด้านอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองระดับประเทศ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ และแหล่งข่าวสารความรู้ทางการเมืองการปกครอง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อทราบข้อเสนอแนะในการรับรู้สิทธิ และบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา อำเภอมืองนครศรีธรรมราช

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

การวิจัยครั้งนี้กำหนดกลุ่มประชากรที่เป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสศ.) ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นกลุ่มสตรีที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และดำรงสถานภาพเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสศ.) ในตำบลกำแพงเขา ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรจำแนกตามหมู่บ้านและเลขที่หมู่บ้าน

| ชื่อหมู่บ้าน | เลขที่หมู่บ้าน | จำนวน (คน) |
|--------------|----------------|------------|
| บ้านสวนพล | 1 | 25 |
| บ้านนาโหนด | 2 | 25 |
| บ้านย่านซื่อ | 3 | 29 |
| บ้านชัน | 4 | 30 |
| บ้านดินนา | 5 | 27 |
| บ้านกลาง | 6 | 30 |
| บ้านห้วยปราง | 7 | 32 |
| บ้านหवाद | 8 | 32 |
| บ้านหนองลูง | 9 | 30 |
| รวม | 9 | 260 |

2. กลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสศ.) ที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง หรือแบบจงใจ (Purposive Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างในอัตราร้อยละ 45 ดังรายละเอียดแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามหมู่บ้านและเลขที่หมู่บ้าน

| ชื่อหมู่บ้าน | เลขที่หมู่บ้าน | จำนวน (คน) |
|--------------|----------------|------------|
| บ้านสวนพล | 1 | 11 |
| บ้านนาโหนด | 2 | 11 |
| บ้านย่านซื่อ | 3 | 13 |
| บ้านชัน | 4 | 14 |
| บ้านคันทนา | 5 | 12 |
| บ้านกลาง | 6 | 14 |
| บ้านห้วยปราง | 7 | 14 |
| บ้านหยอด | 8 | 14 |
| บ้านหนองสูง | 9 | 14 |
| รวม | 9 | 117 |

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม จำนวน 1 ชุด โดยใช้เก็บข้อมูลร่วมกับการสัมภาษณ์ จะเก็บข้อมูลในส่วนของกลุ่มผู้นำคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสต.) ตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในขณะที่ทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อทราบพฤติกรรมการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองใน 3 ด้านคือ ด้านความเข้าใจสิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครอง ด้านการแสดงบทบาททางการเมืองการปกครอง ด้านปัญหาอุปสรรคการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง

2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 1 ชุด โดยใช้สัมภาษณ์ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรม ด้านการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของกลุ่มผู้นำคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสต.) ตำบลกำแพงเขา อำเภอมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองระดับประเทศ

การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ และแหล่งข่าวสารความรู้ทางการเมือง การปกครอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เพื่อทราบ การรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครอง ใน 3 ด้าน รวม 48 ข้อ ดังรายละเอียดคือ

1. ด้านความเข้าใจสิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครอง จำนวน 23 ข้อ
2. ด้านการแสดงบทบาททางการเมืองการปกครอง จำนวน 21 ข้อ
3. ด้านปัญหาอุปสรรคการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง จำนวน 4 ข้อ

แบบสอบถามตอนที่ 2 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าของ ลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งทั้งหมดเป็นข้อความที่เป็นบวก ดังเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

| | | | |
|--------------------|-----|---|-------|
| เห็นด้วยมากที่สุด | ให้ | 5 | คะแนน |
| เห็นด้วยมาก | ให้ | 4 | คะแนน |
| เห็นด้วยปานกลาง | ให้ | 3 | คะแนน |
| เห็นด้วยน้อย | ให้ | 2 | คะแนน |
| เห็นด้วยน้อยที่สุด | ให้ | 1 | คะแนน |

โดยกำหนดเกณฑ์ประมาณค่าความคิดเห็นของเบสท์ (Best 1977 : 184) ดังนี้

| | | |
|-----------|-----------------|--------------------|
| ค่าเฉลี่ย | 3.6668 – 5.000 | อยู่ในระดับสูง |
| ค่าเฉลี่ย | 2.3334 – 3.6667 | อยู่ในระดับปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย | 1.0000 – 2.3333 | อยู่ในระดับต่ำ |

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened ended) สำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือด้วยตนเอง ดังรายละเอียดคือ

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

1.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและเก็บข้อมูลจากการเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะกรรมการ พัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสต.) ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำมา เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดหัวข้อการสังเกตและแบบสัมภาษณ์

1.2 ดำเนินการสร้างแบบสังเกตและแบบสอบถาม เพื่อทราบพฤติกรรมด้าน การเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามแนวคิด

ที่ได้จากข้อ 1.1 โดยยึดวัตถุประสงค์การวิจัย ข้อที่ 1 เป็นกรอบในการสร้างแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ เพื่อมุ่งศึกษาในเชิงลึก

1.3 นำแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เพื่อตรวจสอบแนวคิดและเนื้อหาให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์

1.4 นำแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการแนะนำแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา และผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำกลับไปให้ตรวจสอบอีกครั้ง

1.5 นำแบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้ายไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้นำคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสศ.) ตำบลกำแพงเขา อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช โดยสังเกตพฤติกรรมและสัมภาษณ์ขณะที่สตรีในกลุ่มผู้นำทำกิจกรรมกลุ่ม

2. ขั้นตอนการสร้างเครื่องและเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรี และนำข้อมูลจากการสรุปผลการสังเกต ประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสศ.) ที่ผ่านการวิเคราะห์แล้วมากำหนดเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม

2.2 ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเพื่อสอบถามการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครองของสตรีตำบลกำแพงเขา ตามกรอบแนวคิดในข้อที่ 2.1 โดยยึดวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3 เป็นหลักนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนในข้อที่ 2.3 มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ แล้วนำกลับไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญดูอีกครั้ง

2.4 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนอกรรมการตรวจสอบเพื่อรับการอนุมัติไปใช้เก็บข้อมูลต่อไป

2.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 117 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองทั้ง 3 ชุด โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประสานงานกับประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีระดับตำบล (กพสศ.) ตำบลกำแพงเขา คือคุณช้ออน ล่องจำ และผู้นำสตรีอีก 2 ท่านคือ คุณเกษร บำรุง คุณแจ้ว ยอดล้ำ

เพื่อขอทราบข้อมูลและรายละเอียดของกลุ่ม และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มสตรีโดยการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่สตรีจัดขึ้นตามโอกาส
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัยด้วยตนเองทั้ง 3 ชุดตามขั้นตอนการวิจัยที่ตั้งไว้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนด

การจัดทำข้อมูลและสถิติที่ใช้

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมาตรวจสอบนับจำนวนและความสมบูรณ์ ปรากฏว่ามีความสมบูรณ์ร้อยละ 100
2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบพิจารณาแล้วมาดำเนินการดังนี้
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าสถิติโดยหาค่าร้อยละ
 - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครอง วิเคราะห์หาค่าสถิติคือ
 - 1) หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 2) ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
 - 3) ทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างแห่งค่าเฉลี่ยของตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ F-test
 - ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของสตรีที่มีต่อการรับรู้สิทธิและบทบาทด้านการเมืองการปกครอง โดยนำข้อมูลมาแยกเป็นประเด็นต่างๆ แล้วจัดทำข้อมูลโดยสรุปผลความถี่แล้วจัดทำอันดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการแปรข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแปรผลข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมต่างๆ ของสตรีกลุ่มตัวอย่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ที่วัดได้จากแบบสอบถาม โดยให้คะแนน 5 ระดับ คือ

1, 2, 3, 4, 5 หลังจากนั้นนำตัวเลขคะแนนที่ได้มาจัดกระทำด้วยวิธีทางสถิติ แล้วแปลความหมาย หาคะแนนโดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าของเบสต์ (Best 1997 : 184) ดังนี้

| | | |
|-----------|-----------------|--------------------|
| ค่าเฉลี่ย | 3.6668 – 5.0000 | อยู่ในระดับสูง |
| ค่าเฉลี่ย | 2.3334 – 3.6667 | อยู่ในระดับปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย | 1.0000 – 2.3333 | อยู่ในระดับต่ำ |

2. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สถิติพื้นฐาน

2.1.1 หาค่าร้อยละ

2.1.2 หาค่าเฉลี่ยโดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

| | | |
|-------|-----------|-------------------------|
| เมื่อ | \bar{X} | แทนคะแนนเฉลี่ย |
| | $\sum X$ | แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด |
| | N | แทนจำนวนข้อมูล |

2.1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 59)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

| | | |
|-------|------|--------------------------------------|
| เมื่อ | S.D. | แทนความเบี่ยงเบนมาตรฐาน |
| | X | แทนผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง |
| | N | แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม |

2.2 สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง จำนวนตัวแปร 2 กลุ่ม โดยการทดสอบค่าที ชนิดกลุ่มไม่ขึ้นต่อกันใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ 2531 : 58)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

| | | |
|-------------|---|--|
| เมื่อ | t | แทนค่าสถิติที่จะใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤตการณ์ |
| | | แจกแจงแบบ t เมื่อทราบความมีนัยสำคัญ |
| \bar{X}_1 | | แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 |
| \bar{X}_2 | | แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 |
| S_1^2 | | แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1 |
| S_2^2 | | แทนความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2 |
| n_1 | | แทนจำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ 1 |
| n_2 | | แทนจำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง |

2.3 สถิติสำหรับทดสอบสมมุติฐาน สำหรับวัดการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 3 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2531 : 95)

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

| | | |
|-------|----------|--|
| เมื่อ | F | แทนค่าสถิติที่จะใช้ในการพิจารณา |
| | MS | แทนค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม |
| | MS_w^B | แทนค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม |